

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Digitalisaation mahdollisuudet ja painopisteet sote-uudistuksessa

SOTE atk-päivät 15.10.2020

Minna Saario
johtaja

Sote-uudistus

Visio, sote ja pela

Pelastustoimen uudistuksen tavoitteena on, että ihmisten ja yhteisöjen sekä koko yhteiskunnan turvallisuus paranee

Sote-uudistus

Sote-uudistuksen painopisteet

Hyvinvointialue

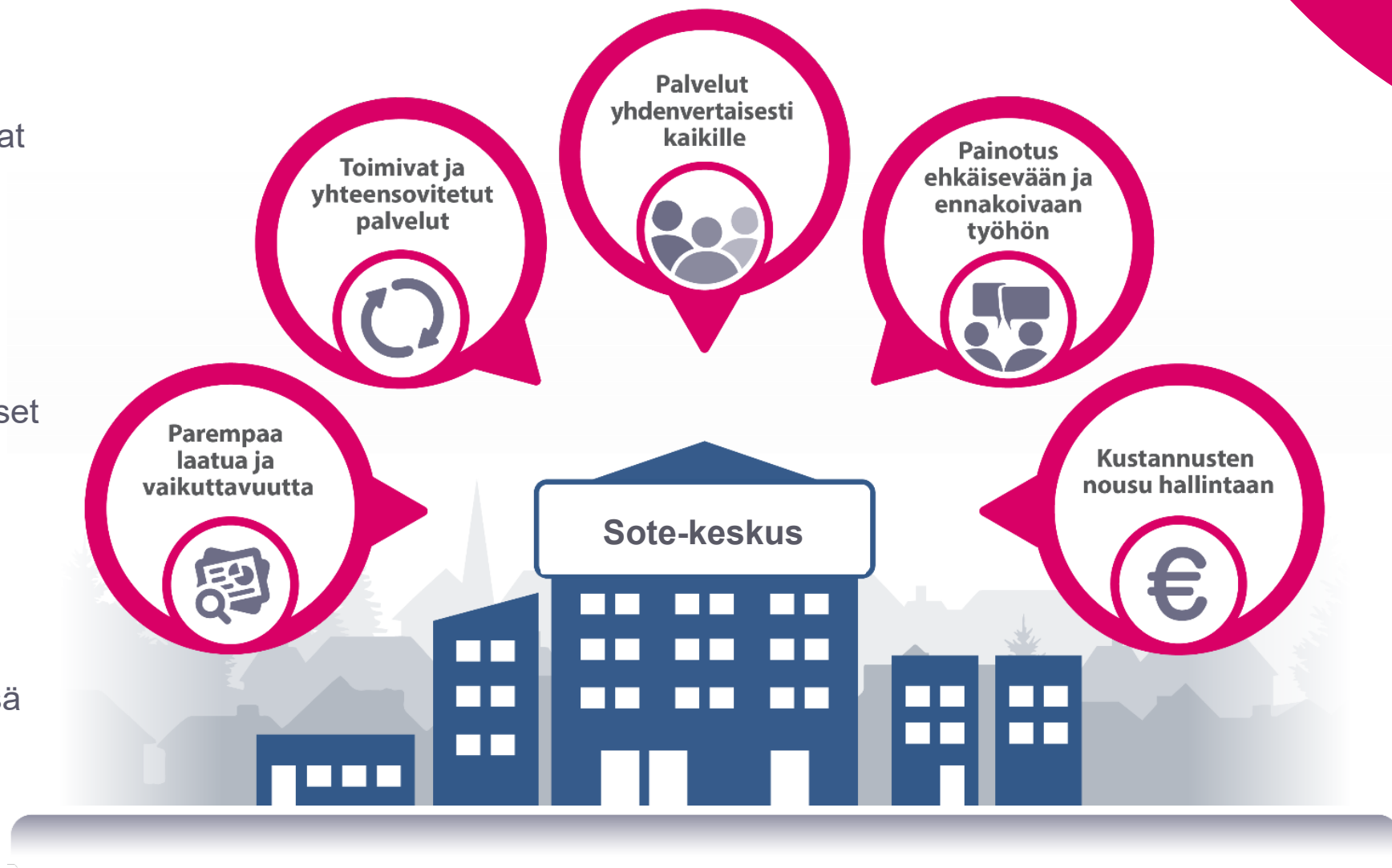
Sama toimija vastaa siitä, että saat tarvitsemasi sosiaali- ja terveyspalvelut.

Ihmislähtöiset palvelut

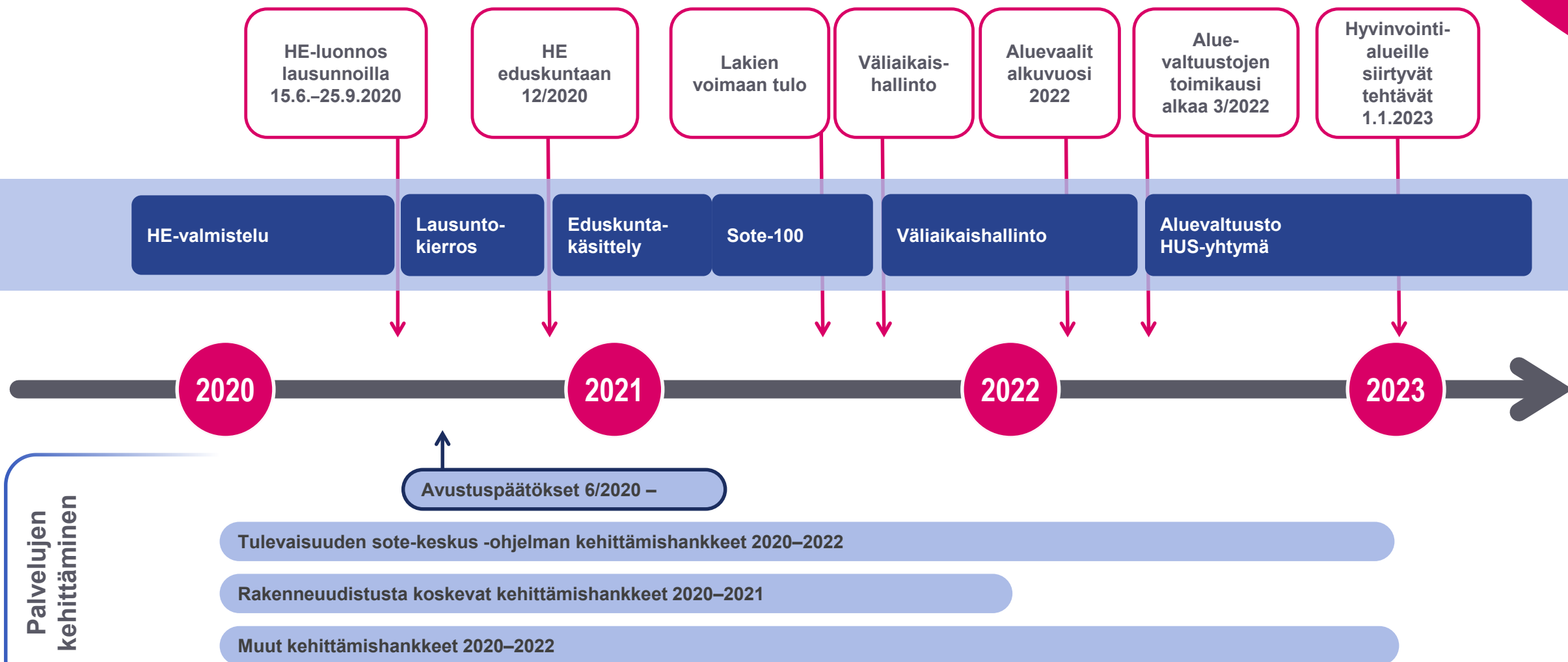
Palveluja kehitetään niin, että pääset yhdellä yhteydenotolla oikeaan palveluun.

Osallisuus

Päätöksenteko säilyy lähelläsi. Palveluja uudistetaan yhteistyössä asukkaiden kanssa.

Sote-uudistuksen aikataulu 2020–2022

Sote-uudistus

Sote-järjestämislakiesitys, huomioita lausuntopalautteesta ja tiedonhallinnan ja ICT-toteutusten kustannusarvioita

Keskeiset yleiset huomiot lausuntopalautteesta

- Lausuntoja saatiin yhteensä 804.
- Lausuntoihin on tutustuttu sitä mukaan, kun niitä on saapunut.
- Perusratkaisuja kannatetaan.
- Keskeinen kritiikki
 - rahoitus – kunta ja sote-maakuntarahoitus
 - sote-maakuntien ohjaus ja itsehallinto
 - järjestämisvastuu, ostopalvelut ja sopimuksien mitättömyys
 - tehtävän siirto sote-maakuntien ja kuntien välillä
 - sote-maakuntien yhteistyösopimus
 - uudistuksen voimaantulo

alustavia tuloksia 1.10.2020

SOTE-maakuntien perustamisesta aiheutuvat välttämättömät ICT-kulut

SOTE-maakuntien valmistelukulut ennen järjestämisvastuun siirtoa
354 miljoonaa

SOTE-maakuntien toiminnan ensimmäisille vuosille kohdistuvat ICT-kulut
190 miljoonaa

Kuntien muutoskulut
50 miljoonaa

Pelastustoimi
5 - 10 miljoonaa

Muutostekustannusten jaksottuminen ennen ja jälkeen järjestämisvastuun siirtoa perustuu edellisen uudistuksen arvioihin ja päivittyä uudistuksen valmistelun edetessä

Kehittämistarpeista arvioidut kustannukset

Asiakas- ja
potilastietojärjestelmien
uudistaminen
2 - 3 mrd / 10+ vuotta

Asiointi- ja
omahoitopalveluiden
kehittäminen
50 - 150 miljoonaa

Alueellisen tiedolla
johtamisen
kehittäminen
50 - 150 miljoonaa

Valtakunnallisen
tiedontuotannon
kehittäminen
20 - 50 miljoonaa

Kanta-palveluiden
kehittäminen
60 - 80 miljoonaa

Pelastustoimi
20 - 30 miljoonaa

Kehittämistarpeet riippumattomia uudistuksesta. Osa näistä kuluista korvaa pysyviä ylläpitokuluja

Sote-uudistus

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedon-hallinnan muutoskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

- Kysymyksestä lausuneiden määrä lausuntopalvelussa noin 260
- Suurin osa lausunnon antaneista piti **edellisen vaalikauden arvioita suuruusluokaltaan pääosin oikeansuuntaisena**, joskin
 - korostettiin myös tarvetta laskelmien päivittämiselle
 - lausuntojen perusteella ei ole mahdollista tarkentaa arvioita, ne tarjoavat lähinnä näkemyksiä, mitä arvioinneista puuttuu
- Arvioinnin keskeisimmät kehittämistarpeet:
 - **Kunnat ja kuntayhtymät:** hintakehityksen huomiointi, alueelliset arviot, arviot kunnille aiheutuvista kustannuksista, uudistuksen kireän aikataulun ja rajallisten resurssien vaikutusten arviointi, arviointien tarkentaminen yhdessä kuntatoimijoiden kanssa
 - **Valtion viranomaiset (yksittäisiä huomioita):** kertaluonteisten ja pysyvien kustannusten erottaminen toisistaan, uudistuksen kanssa samanaikaisesti huomioitavien muiden muutosten (mm. muusta lainsäädännöstä johtuvat) arviointi kokonaisuutena
 - **Yhdistykset ja yhteisöt (yksittäisiä huomioita):** huoli siitä, ettei kustannuksia ei ole huomioitu riittävästi, kustannusvaikutuksen esittäminen sote-maakuntien ja kuntien osalta
 - **Elinkeinoelämä (yksittäisiä huomioita):** arviot julkisten palvelujen tuottajille aiheutuvista kustannuksista

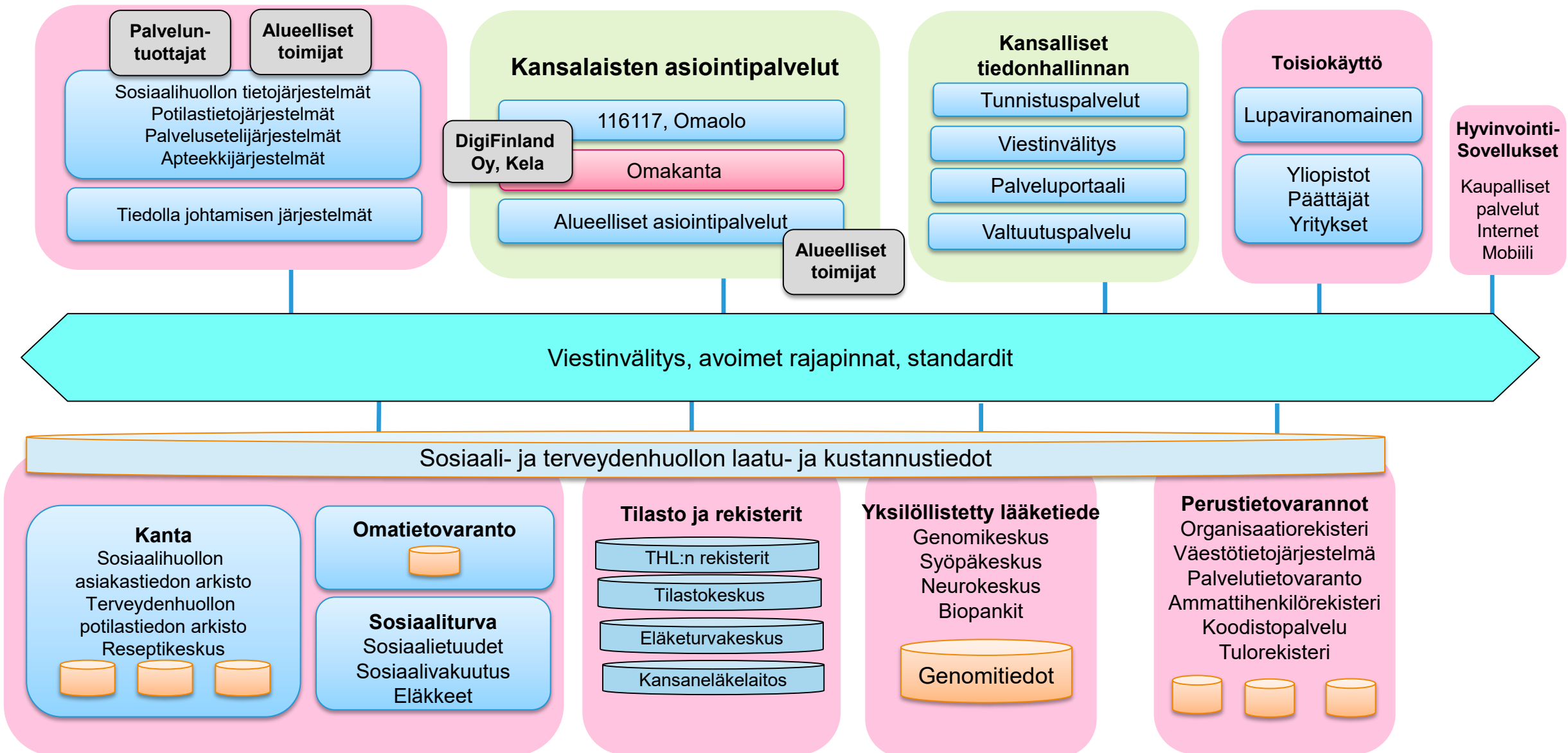

Digitalisaatio, tiedonhallinta ja ICT-ratkaisut sote-uudistuksessa

Sosiaali- ja terveyspalveluja ei voi uudistaa ilman tiedonhallinnan ja ICT:n tukea

- Uudistuksen tavoitteet ovat ihmisissä ja palveluissa, ja **tiedonhallinta**, kuten muukin hallinto **on väline** tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Sote:n uudistaminen edellyttää toimivia **tietojärjestelmäratkaisuja, tiedonhallinnan käytäntöjä ja ohjauksen vaikuttavuuden** parantamista. Kansallisten, alueellisten ja paikallisten ICT-ratkaisujen kehittäminen uudistuksen tarpeita vastaaviksi on välttämätöntä.
- Ratkaisujen on **perustuttava toiminnan lähtökohtiin ja tavoitteisiin**, ja niiden kehittäminen ja ylläpito on oltava substanssista ja toiminnasta vastaavilla.
- Uudistamiselle on varmistettava tarpeenmukainen resursointi säädösperustan valmistelua ja sen toimeenpanoa varten. Tiedonhallinnan ja ICT-kehittämisen **jatkumo tulee turvata** riittävällä valtion resursoinnilla myös hallituskausien yli.
- Myös **kansallista ja alueellista tietopohjaa** on kehitettävä, koska se on välttämätön edellytys palveluiden toteutumisen seurannalle, vertailulle ja palvelujärjestelmän ohjaukselle.

Sote-tiedonhallinnan ekosysteemi

Miten sote-uudistuksen muutos on toteutettavissa sote-tiedonhallinnan osalta?

Toimenpiteitä tarvitaan samanaikaisesti

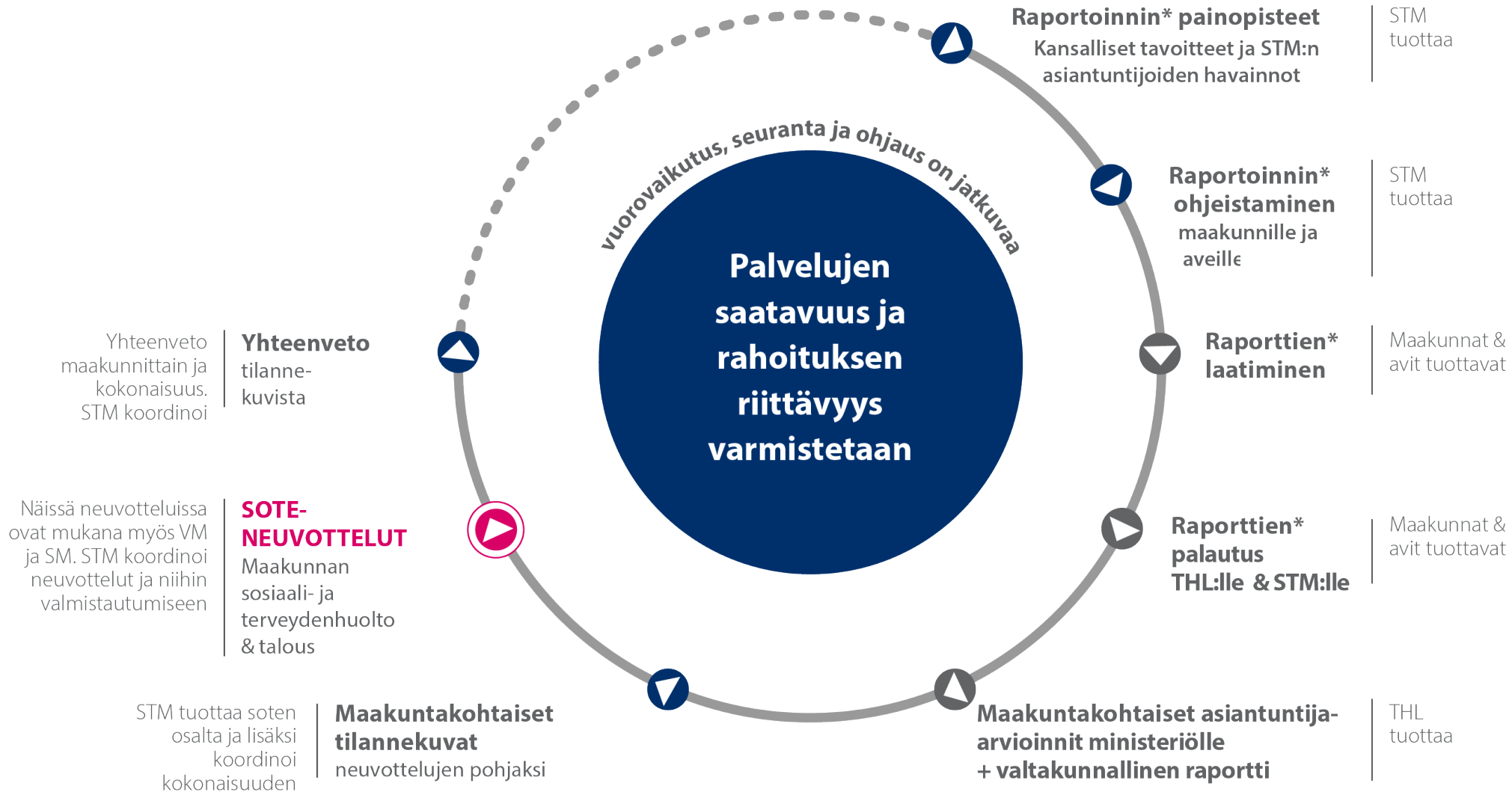
- Kansallisesti
- Alueiden ja kansallisten toimijoiden välisinä
- Alueilla

Sote-tiedonhallinnan ja ICT:n periaatteet muutoksessa

- Hyödynnetään edellisessä muutoksessa kehitettyä
- Luovutaan vanhoista ratkaisuksista ja toimintamalleista
- Käyttöön otetaan Kanta-palveluita, valtakunnallisia toimintamalleja ja määrittelyitä sekä DigiFinland Oy:n palveluita
- Turvataan asiakkaiden palvelut mahdollisimman vähin häiriöin
- Toteutetaan muutos vaiheittain ja priorisoiden
- Tehdään muutos yhteistyössä

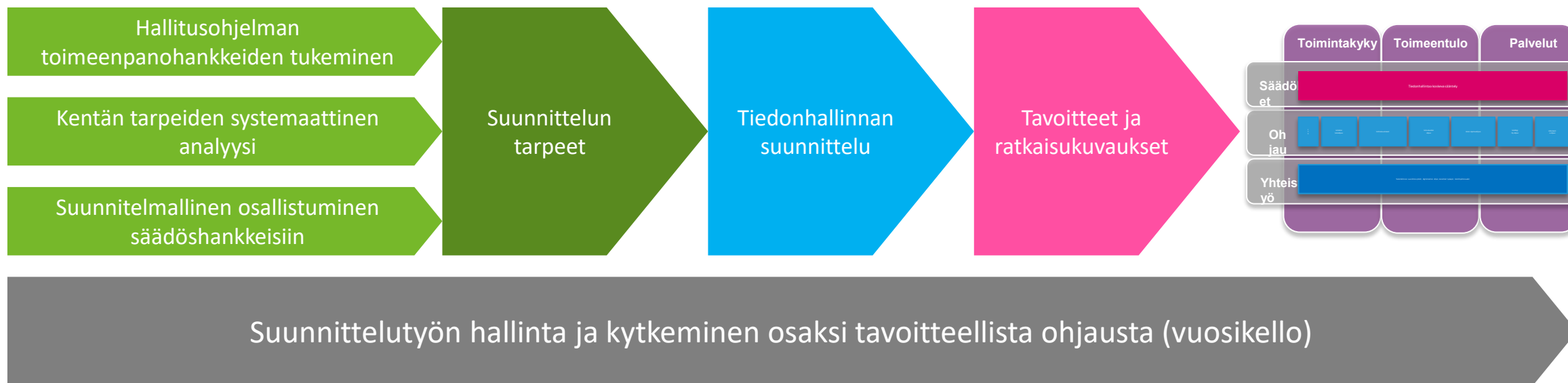

Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvotteluprosessi

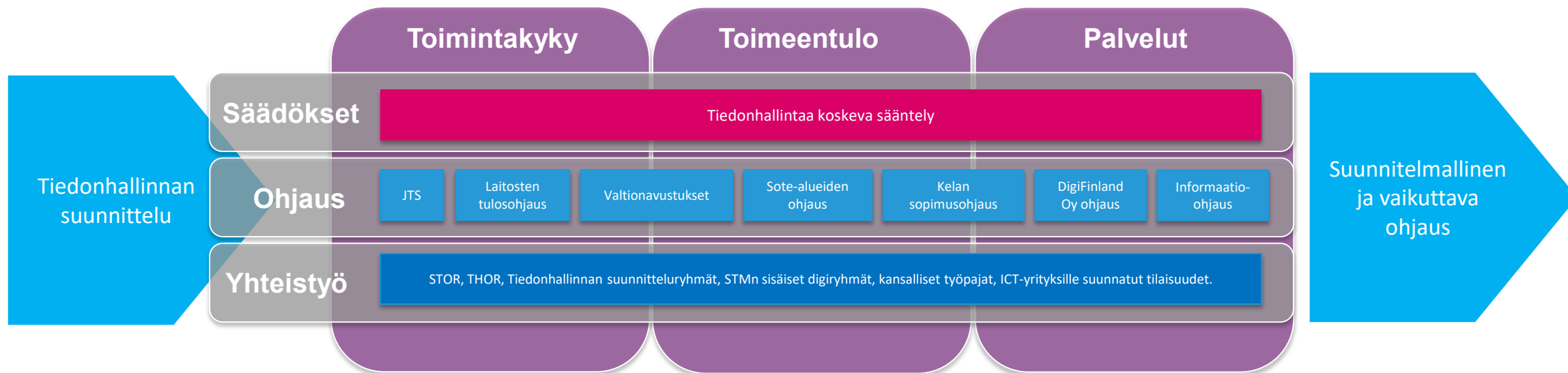
*Palveluiden saatavuuden ja rahoituksen riittävyyden arviointi (hallituksen esitys järjestämislaiksi 30§)

Tiedonhallinnan suunnittelu osana ohjausta

Tiedonhallinnan ohjauksen keinot

- STM:n vaikuttamiskeinoja ovat säädökset, erilaiset ohjaustavat (valtuudet, resurssit, informaatio) sekä yhteistyö
- Tavoitteena on näiden keinojen hyödyntäminen suunnitelmallisesti ja kokonaisuutena

Sote-tiedonhallinnan uudistamisen vastuut ja tehtävät/ tilanne 10/2020

ASUKAS

OMAKANTA

Omatietovaranto
Alaikäisen puolesta asiointi

Suomi.fi

Palveluiden käyttöönotto
Esim. suomi.fi -viestit

AMMATTILAINEN

KANTA

Kanta-palveluiden uudet
toiminnallisuudet ja sisällöt
esim.
lääkehoito, sosiaalihuolto,
potilastiedon arkisto

JOHTAJA

Toivo-ohjelma / Valtava
Kansallisen tiedontuotannon
uudistaminen

Kansallinen

- STM, VM
- THL, Kela, Valvira, DVV

Omaolo.fi ,
116 117,
Sähköinen
perhekeskus

Esim.
asiakaspalaute,
asiakas- ja
palveluohjaus,
etäpalvelut

Esim. asiakas- ja
potilastieto-
järjestelmien muutokset
ja liittyminen Kelan
tuottamiin palveluihin,
Kirjaamiskäytänteiden
yhdenmukaistaminen

Toivo-ohjelma / Virta
Maakuntien tiedolla
johtamisen
kehittäminen

Kansallinen ja alueellinen yhteistyö

- Viranomaiset
- DigiFinland Oy
- Maakunnat

Esim. asukkaan digitaalisten
palvelujen käyttöönotto ja
alueellisten toimintamallien
yhtenäistäminen

Esim. etäkonsultaation kehittäminen

Esim. yhteisten toiminta-
mallien, kuten yhtenäisen
kirjaamisen ja määrittelyjen
käyttöönotto

Alueellinen tai tuottaja- kohtainen

- Maakunnat
- Julkinen tai yksityinen
palveluntuottaja
- Kolmas sektori

**Sote-rakenneuudistuksen valtionavustus 12/2021 asti
ja sisällön uudistus Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus - hankkeet**

Sote-uudistus

Sote-rakennemuutostuksen valtionavustuksen tavoitteet

1. Ohjauksen kehittäminen
2. Palveluverkkoa koskeva selvitys ja suunnitelma
3. Palveluketjujen ja -kokonaisuuksien määrittely
4. Palveluverkon ja palveluketjujen johtamisen kehittäminen ja tiedolla johtaminen
5. Tieto- ja viestintätekniisten ratkaisujen yhtenäistäminen
6. Muiden kustannuskehityksen hillintään liittyvien toimenpiteiden valmistelu

Valtionavustushankkeiden kansallinen koordinointi

Valtionavustukset Alueelliset hankkeet

Sisältöuudistus Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus

- **STM** vastaa ohjelman strategisesta johtamisesta ja valvoo hankkeita
- **Sote-uudistuksen johtoryhmä** toimii ohjausryhmänä ja sen alaisuudessa toimii koordinaatioryhmä

THL

- alueellinen toimeenpano ja hanketuki
- ohjelman kansallinen viestintä

Viisi aluekoordinaattoria

Kaksi kehittämispäällikköä

Rakenneuudistus

- **STM** ohjaa rakenneuudistushankkeiden kokonaiskuvaa ja valvoo hankkeita
- **Alueellisen valmistelun jaosto** koordinoi rakenneuudistuksen etenemistä ja valmistelua

Osa-alue 1

STM

- vapaaehtoinen alueellinen valmistelu ja hankekoordinaatio

Osa-alue 2

Johtamisen ja ohjauksen kehittäminen

STM

- yhteistyömallien rakentaminen (mm. HYTE)
- tutkimus, kehittäminen, innovaatiot, oppiminen (TKIO)

DigiFinland Oy

- alueellisen tietojohtamisen kehittäminen (Toivo-ohjelman Virta-hanke)

Osa-alue 3

Toimintatapojen ja prosessien uudistaminen ja Yhtenäistäminen digitaalisten välinein

THL

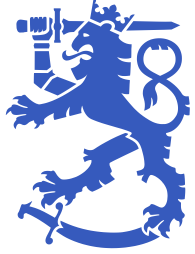
- digitaalisten palveluiden kehittämishankkeet osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus –ohjelmaa

DigiFinland Oy

- Omaolo.fi, 116 117, Sähköinen perhekeskus

Digi- ja väestötietovirasto

- Suomi.fi-palvelut

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Digitalisaation mahdollisuuksista

Sote-uudistus

Ihmisten parempi toimintakyky ja terveys tavoitteena

- Digitalisaation keinoin voidaan ja pitää tukea asioita, jotka vähentävät sote-palvelujen tarvetta
 - sote-palveluilla on arvioitu olevan noin 20% vaikutus ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen
 - digitoimenpiteitä tulee kohdentaa merkittävästi enemmän muualle kuin palvelujärjestelmän toimintaan
 - keinoina laajasti ymmärretty hyvinvoinnin edistäminen, ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen
 - ammattilais- ja tarjontalähtöisyydestä ihmislähtöisyyteen ja ihmisten toimijuuden ja osallisuuden vahvistamiseen

Kiitos

soteuudistus.fi

Sosiaali- ja terveysministeriö

Sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausosasto

Digitalisaation ja tiedonhallinnan yksikkö

Sote-uudistus